

Kielce, dnia 23-04-2024

Znak:PNK.I.4130.105.2024

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 609)

stwierdzam nieważność

uchwały nr LXXXVIII/436/24 Rady Gminy Rytwiany z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Rytwiany w 2024 roku, w części:

- obejmującej § 10 ust. 1 załącznika do uchwały - w zakresie wyrażenia: „Bezdomne, zaniedbane, niehumanitarnie traktowane”;
- obejmującej § 11 ust. 1 i 2 załącznika do uchwały – w zakresie słowa „bezdomych”.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 26 marca 2024 r. Rada Gminy Rytwiany podjęła uchwałę nr LXXXVIII/436/24 w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Rytwiany w 2024 roku. Uchwała w dniu 2 kwietnia 2024 r. została doręczona Wojewodzie Świętokrzyskiemu, który pismem z dnia 15 kwietnia 2024 r. zawiadomił Przewodniczącego Rady Gminy o wszczęciu postępowania nadzorczego i wyznaczył termin na złożenie wyjaśnień w sprawie. W odpowiedzi na pismo Przewodniczący Rady poinformował, iż nie kwestionuje zastrzeżeń organu nadzoru do treści uchwały.

Podczas badania legalności uchwały organ nadzoru uznał, iż postanowienia załącznika do uchwały – Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Rytwiany w 2024 roku (dalej: Program opieki), zostały podjęte częściowo z istotnym naruszeniem prawa.

Zgodnie z brzmieniem art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1580 ze zm.), rada wypełniając obowiązek, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt (zapobieganie bezdomności zwierząt i zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom oraz ich wyłapywanie), określa w drodze uchwały, corocznie do dnia 31 marca, program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt.

W świetle art. 11a ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt, program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt, obejmuje w szczególności:

- 1) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt;
- 2) opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie;
- 3) odławianie bezdomnych zwierząt;
- 4) obowiązkową sterylizację albo kastrację zwierząt w schroniskach dla zwierząt;
- 5) poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt;
- 6) usypianie ślepych miotów;
- 7) wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich;
- 8) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

W § 10 ust. 1 Programu Rada Gminy postanowiła, że: "Bezdomne, zaniedbane, niehumanitarnie traktowane zwierzęta gospodarskie z terenu wyznaczonego administracyjnymi granicami gminy Rytwiany będą umieszczane w gospodarstwie rolnym w miejscowości Szczeka 24A, 28-236 Rytwiany".

Zdaniem organu nadzoru powyższa regulacja narusza treść art. 11a ust. 2 pkt 7 ustawy o ochronie zwierząt. Przepis ten obliguje bowiem organ uchwałodawczy gminy do wskazania gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich. Ustawodawca posługując się pojęciem "zwierząt gospodarskich" nie wprowadził dla nich żadnych dodatkowych ograniczeń. Nieuprawnione jest zatem zawężanie w tym zakresie programu wyłącznie do „bezdolnych, zaniedbanych, niehumanitarnie traktowanych” zwierząt gospodarskich w odniesieniu do zadań, które - jak wymaga tego ustawa - mają zostać określone w programie jako dotyczące wszystkich zwierząt gospodarskich, a więc również odebranych dotychczasowemu właścicielowi, a także wymagających umieszczenia w gospodarstwie z powodu szeregu różnych przyczyn, w tym zwierząt, które uciekły lub zabłąkały się (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 5 listopada 2014 r., sygn. akt: II SA/Wr 602/14; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego

w Kielcach z dnia 27.06.2023 r., II SA/Ke 334/23 oraz z dnia 21.12.2022 r., sygn. II SA/Ke 546/22).

Przyjmuje się, iż w tym przypadku, chodzi o każde zwierzę gospodarskie, które w zaistniałym stanie faktycznym wymaga umieszczenia w gospodarstwie rolnym, z powodu szeregu różnych przyczyn. Kierując się treścią art. 11a ust. 2 pkt 7 ustawy trudno przyjąć, że użyte w tym przepisie określenie "zwierząt gospodarskich" ma oznaczać wyłącznie zwierząt bezdomnych, zaniedbanych i niehumanitarnie traktowanych. Brak jest zatem podstaw prawnych do zawężającego rozumienia tego przepisu.

W świetle powyższego, należy uznać, że Rada Gminy w sposób nieuprawniony ograniczyła w § 10 ust. 1 krąg zwierząt gospodarskich przyjmowanych do gospodarstwa rolnego wyłącznie do „bezdomych, zaniedbanych, niehumanitarnie traktowanych”, co stanowi istotne naruszenie prawa.

Ponadto Rada Gminy, regulując w § 11 ust.1 i 2 programu, kwestię zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej udzielanej zwierzętom biorącym udział w zdarzeniach drogowych, w sposób nieuprawniony ograniczyła katalog tych zwierząt wyłącznie do zwierząt bezdomnych. Przepis art. 11a ust. 2 pkt 8 ustawy o ochronie zwierząt nakłada na gminę obowiązek zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem wszystkich zwierząt - nie tylko bezdomnych - a więc i zwierząt dzikich, wolno żyjących czy też posiadających właściciela. Ratio legis powołanego przepisu jest zatem zapewnienie, aby każde poszkodowane zwierzę znalazło natychmiastową pomoc weterynaryjną, bez zwłoki wynikającej np. z konieczności poszukiwania właściciela. Przepis art. 11a ust. 2 pkt 8 ustawy nakłada na gminę obowiązek zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej zwierzętom, nie zaś jedynie zwierzętom bezdomnym, które ucierpiały w wyniku zdarzeń drogowych (por. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach z dnia 13 grudnia 2023 r., II SA/Ke 569/23 oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 kwietnia 2019 r., II OSK 1503/17).

W związku z powyższym, należało przyjąć, iż Rada nie posiadała również kompetencji do ograniczenia w treści § 11 ust. 1 i 2 programu obowiązku zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt do kategorii wyłącznie

zwierząt bezdomnych. Tego rodzaju zawężenie pojęcia zwierząt, stanowi istotne naruszenie prawa.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, realizując przysługujące mu kompetencje powinien ściśle uwzględniać wytyczne zawarte w upoważnieniu kompetencyjnym. Program ma charakter aktu planowania, który powinien kształtować politykę gminy w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. Powierzchowne lub zawężające uregulowanie poszczególnych części programu niweczy zatem podstawowy cel, dla którego jest on podejmowany, a więc ustalenia pewnych kierunków i sposobu wykonywania zadania własnego gminy jakim jest zapewnianie opieki bezdomnym zwierzętom oraz ich wyłapywanie na terenie gminy.

Mając na uwadze powyższe, stwierdzenie nieważności § 10 ust. 1 załącznika do uchwały, w zakresie wyrażenia „Bezdomne, zaniedbane, niehumanitarnie traktowane” oraz w zakresie słowa „bezdomnych” zawartego w § 11 ust. 1 i 2 załącznika do uchwały, jest konieczne i w pełni uzasadnione.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach za pośrednictwem Wojewody Świętokrzyskiego w terminie 30 dni od daty jego doręczenia.

Józef Bryk
Wojewoda Świętokrzyski